

GAZETA W. KRAJSTWA POZNAŃSKIEGO

PRZEDPŁATA:

ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal.
20 Sgr. na całe Prussy 2 Tal.

INSERATY:

1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na 1/4 szerokości
przyjmują się tylko w Expedycji.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Paryż, 18. Lutego. — Patrie mówi: trzech Polaków, którzy tu poświęcali się naukom, Pronczkowski, Hoperczyński i Dekowski i udali się w drogę do Polski, zostali jak utrzymują w Toruniu aresztowani i przez władze pruskie do Rosji wydani; dla honoru Prus nie chcemy temu wierzyć.

Kraków, 18. Lutego. — Czas donosi: gdy 4000 Rosyan w trzech kolumnach wyruszyło przeciwko Ojcowi przy granicy galicyjskiej, opuścili powstańcy Ojców i w przyspieszonym pochodzie ruszyli przeciw Miechowowi, odległemu o 2 mile od granicy, gdzie Rosyanie zostawili 800 załogi i uderzyli na tę załogę, ale zostali odparci. Przy drugiej napaści mieli powstańcy wielkie straty ponieść. Miasto Miechów stoi w płomieniach.

— Z Sandomierza Czas się dowiaduje, że Langiewicz pobił Rosyan i zabrał im dwie armaty.

— Zeszłej nocy weszli powstańcy do Czerny na teritorium austriackie, prawdopodobnie parci przez Rosyan.

— Powstańcy uderzyli na miasto Miechow i ponieśli znaczne straty od ognia armatniego załogi rosyjskiej. Poległo przeszło 300 powstańców i tyle zostało rannych. Przyjęto wielu z ostatnich w tujszych lazaretach. Czas z 18 b. m. o tem nie wie.

Wiedeń, 18. Lutego. — Jeneralna korespondencya dla Austrii zamieszcza następujące oświadczenie na okólną depezę prezesa ministerstwa Bismarka zamieszczoną w dzienniku l'Europe, dotyczącą zamierzonego widzenia się między nim a hr. Rechbergiem. W kołach dobrze zawiadomionych znają owe warunki lepiej od których minister austriacki czynił zawisłem zawieszenie układów w Franfurcie i widzenie się z p. Bismarkiem. Wiedzą, że ten warunek z taką pewnością położony był ten, że wówczas przedłożony niezupełny projekt do reformy konstytucyi bundestagowej powinien być zastąpiony silną inicjatywą Austrii i Prus do obszernych obrad w kwestyi organicznych reform. Wiedzą dalej, że na ten warunek pruski gabinet nie chciał przystać. Ubolewać należy, że takie wiadomości roszczące tyle prawa do wiarogodności, jak w obecnym przypadku, starają się z dziejów bieżących uczynić bajkę z góry narzuconą (oktrojowaną).

Itzehoe, 18. Lutego. — Na posiedzeniu dzisiejszem rozprawiali nad adresem w duchu szlezwickim i holsztyńskim Thomsen i Schrader. Po zamknięciu rozpraw, oświadczył komisarz królewski, że król nieprzyjmie adresu. Mimo to przyjęto projekt do adresu.

Berlin, 14. Lutego. — Najj. Pan przyjmował dziś jeneraładjutanta, jenerałporucznika Alvenslebena i adjutantów skrzydłowych pułkownika Loëna i majora Raucha, którzy powrócili z Warszawy.

Berlin, 18. Lutego. — Na posiedzeniu dzisiejszem izby deputowanych położono na dziennym porządku interpelacyą w kwestyi polskiej. Prezes ministerstwa p. Bismark oświadcza, że rząd królewski nieodpowie na interpelacyą. Dep. Parrisius wnosi o rozprawy nad tą interpelacyą. Wniosek poparto dostatecznie. Do mów zgłaszają się Unruh, Waldek, Twesten, Reichensperger, Virchow, Carlowitz.

Unruh zabiera głos i przytacza z onegdajszego oświadczenia rządowego miejsce, w którym powiedziano, że jest Prus interesem wystąpić przeciw ruchowi. W pruskich częściach kraju niema żadnych poruszeń. Mimo to postawiono dwa korpusa w armii w gotowości wojennej, dwa inne ściągać mają swoje rezerwy. Taka mobilizacya z takich powodów jest podobną do zapalenia wsi, aby czytać list przy takim świetle. W tak ważnej kwestyi milczeć niemożemy. Co do stanowiska Prus dwa względy muszą być rozważone, czyli powstanie ma znaczenie doprowa-

żenia Polski do niepodległości, a powtórę polityka rosyjska. Powstanie co do pierwszego niema tego znaczenia. Chodzi więc tylko o stanowisko Rosyi. Poczytują Rosyą za niezdolną do napaści. Ale rosyjska polityka ma dalekie cele i w tem różni się od celów pruskich. Względem Prus jest ona jasna od lat 60. Prusy z 14—18 milionami mieszkańców, które swoją politykę czynią zawisłą od polityki rosyjskiej, które Rosyi każdą służbę przyjacielską wyświadczają bez samolubstwa, są bardzo pożytecznym przedmurzem dla Rosyi. Silne i niepodległe Prusy są dla Rosyi nie na rękę. 1806 i 1807 roku Rosya niepozwoliła tylko Prus wymazać, ale w tyłyckim traktacie brała w łupach udział. Na kongresie wiedeńskim występowała Rosya przeciw wszelkiej polityce, która mogła wzmocnić Prus niepodległość. W roku 1849 i 1850 występowała przeciw naszej interwencyi w Szlezwigu i Holsztynie i dopomogła nas weprzeć na drogę do Ołomuńca.

W obec tak jasnej polityki rosyjskiej trudno wytłumaczyć, że Prusy nie zajęły stanowiska odpowiedniego swoim interesom. W r. 1831 popełniły Prusy błąd wielki, że w pomyślnej godzinie nie postawiły warunku względem otwarcia granic polskich umówionego traktatami. Wówczas ruch polski był gróźniejszym, wówczas w Prusach panowało dobre porozumienie między ludem a rządem, we Francyi zasiadł na tronie Orlean, który się trudno na nim utrzymywał. Teraz Anglia ostrzega, Francya milczy, zapewne na tak długo, aż mi się dostatecznie w rzeczy wdamy, aż się przez drugi Ołomuńec wydostaniemy. Francya niemożę dopuścić kooperacyi Prus z Rosyą, bez narażenia się na starcie z własną ludnością. Nie jest to czas teraz potemu, aby się wdawać w niebezpieczną politykę. Jeżeli rząd z ludem będzie w zgodzie, tylko wtenczas Prusy mieć będą za sobą lud pruski i niemiecki. Na próżno kuszę się znaleźć klucz do postępowania Prus. Trudno mi szukać powodów w solidarności interesów konserwatywnych, równie trudno mi przypuszczać, że rząd szuka starcia, aby przeprowadzić swą politykę wewnętrzną. Jeżeli rząd przez taką politykę szuka ku temu celowi zawikłania zagranicznego, jestem przekonany, że izba ta zgodnie z ludem nie pozwoli ani na talara.

Prezes ministerstwa Bismark. Łatwą to jest rzeczą nastawać na rząd, podsuwając jemu zamiary, których się nie zna. Można rzucać na siebie w tak krótkiej przestrzeni pociski, ale obelgi miotane na własny rząd powinny ze względu za zagranicę znaleźć granice. Wcale niemobilizowaliśmy, tylko ściągnęliśmy rezerwy piechoty, nie do kawalerii, nie do artylerii, dla których ani jednego konia nie wybrano. To wystarczy na zakrycie granic. Gdybyśmy tego nieuczynili, czynionoby nam wyrzuty o niedbałość. Ile potrzeba wojska na obsadzenie granic, trudno osądzić, zwłaszcza że chodzi o część kraju nie posiadającą kolei. Wolelibyśmy krocie wydać, aniżeli naszych mieszkańców wystawić na stan, w jakim się znajduje królestwo polskie. Na pole przeszłego mówcy niemożę wystąpić, ale tyle zaręczyć mogę, że nie chodzi nam o rosyjską politykę, tylko o obronę własnej naszej ludności. Ze Rosya nieprowadzi polityki pruskiej, przyznaje, niema do tego powołania, ale zapytuje, czyli niepodległa Polska, która rości prawo aż do Gdańska, prowadziłaby politykę pruską. Od mocarstw zagranicznych nie odebraliśmy napomnień ni groźb.

Deputowany Waldek: Na pytanie o konwencyą z Rosyą rząd nieodpowiedział. Więc istnieć musi, bo gdyby jej nie było, wystarczyłoby proste nie jako honorowi pruskiemu odpowiednia odpowiedź. Jeżeli istnieje konwencya, natenczas nie chodzi o nic innego, jak o zobowiązanie pełnienia służb żandarmowych. Mówca objaśnia politykę rosyjską od czasu podziału Polski. Zaprawdę zdobyliśmy Polskę dla Rosyi i tylko małą część z niej zatrzymaliśmy. Co naszą część zapewnia, to nasza administracya, nasz system dotychczasowy wojskowy, bo niema systemu wojskowego, który oddaje na śmierć skazanych do wojska. Jeżeli Rosya biedzi się z powodu tej polityki, jeżeli używa tego systemu na zamknięcie szczelnie swoich granic naprzeciw nam, niepojmuję polityki pruskiej, która tu dopomaga. Naszym granicom nic niezagroza. Jeżeli mówimy, że na budżet w tych lub owych wydatkach przyzwolić niemożna, natenczas prezes odpowiada: możecie niepozwalać, ja jednak wydawać będę! Jeżeli konwencyą zawarto, która zagroza naszym dzieciom i naszym majątkom, odpowiada on: nieprzedłożę jej. Możeż być dla nas rzeczą obojętną, czyli nasi synowie będą użyci na służbę siepaczów? Niemożemy oddawać życia naszych dzieci,

majątków naszego ludu pod rozporządzenie polityki *ad libitum* naszego rządu. Niewiemy, jak wiele rezerw ściągnięto, a przecie rezerwy tylko wedle prawa z roku 1814 mają być ściągane w przypadek wojny. Jeżeli konwencja została zawartą, niechaj będzie przed krajem, przed Europą, jako przeciw interesowi Prus, przeciw prawu narodów nacechowana.

Prezes ministerstwa Bismark: rezerwy ściągnięto w miarę prawnego stosunku teraz obowiązującego. Ja także przynajmniej tyle mam uczucia dla honoru Prus, co deputowany Waldek i sądzę, że tego dowiódł moją przeszłością. Przemawiam z angielskim mówcą: najohydniejszym monopolem jest ten, kiedy pewne stronnictwo sobie wyłącznie przywłaszcza bystrość polityczną.

Dep. Twesten wyrzeka się głosu. Przemawiają jeszcze Reichensperger i Virchow.

Potem wnieśli dnutowani Hoverbek i Carlowitz następujący wniosek poparty przez 134 członków:

izba deputowanych zechce w uchwale oświadczyć: interes Prus wymaga, aby rząd król. wobec wybuchłego powstania w Królestwie Polskiem ani powstańcom ani rządowi rosyjskiemu nie udzielał wsparcia i pobłażania, a wskutek tego niepozwał żadnej stronie walczącej stawać na terytorium pruskim bez poprzedniego rozbrojenia.

Rozprawy nad interpelacją ukończono, a powyższy wniosek przekazano komisji złożonej z 21 członków.

Wrocław, 10. Lutego. — Okólnik prezydium policji nadesłany redakcyom tutejszych gazet wzywa też, ażeby nie ogłaszały żadnych środków wojskowych przedsięwziętych ze strony pruskiej a mających związek z powstaniem polskiem, mianowicie milczały o dyslokacji wojsk. Okólnik wylicza następnie niekorzyści, jakie z podobnych ogłoszeń wyniknąć mogą, i przytacza za przykład, że w skutek doniesień gazetarskich wojska rosyjskie mogłyby być w marszu z Głowic do Częstochowy łatwo przez powstańców zniesione. Daleko atoli jest jeszcze ważniejszą, kończy okólnik, ażeby po nagle nakazanem skoncentrowaniu znacznych mas wojska, czy one będą przeznaczone tylko do obrony granic, czy też do bezpośredniego wystąpienia za granicą, popozycya i siła pojedynczych oddziałów nieznana pozostała powstańcom.

Toruń, 15. Lutego. — Kilku z młodzieży z uniwersytetu berlińskiego postanowiło wolne chwile zapust tegorocznych poświęcić wspólnej przejażdżce do Prus Zachodnich. W zeszły wtorek d. 10. Lutego wyjechawszy z Berlina udali się prostą drogą do Chełmna, ztamtąd do Ryńska, do znanego powszechnie z gościnności pana Howieckiego. Trafem dotychczas niewyjaśnionym zabawa i podróz zakreślone nagle skróconą im została. W nocy ze środy na czwartek, niewiadomo z jakiej przyczyny, około 50 żołnierzy prowadzonych przez dwóch żandarmów otoczyło wieś, w niej dwór i należne doń budynki, niemając przez to robiąc mieszkańcom jego niespodziankę. Nad ranem dopiero p. landrat Steinman wraz z burmistrzem zjechawszy, zagadkę rozwiązali. Miała się odbyć rewizya; jej celem wynalezienie (jak p. landrat sam się później wyraził) broni, której znaczny zapas miał się znajdować u p. Howieckiego oraz przytrzymanie osób, które o zamiar przyłączenia się z powstańcami w Królestwie Polskiem podejrzewano. Broni, prócz jednego czy dwóch sztuców, i dwóch rewolwerów, które gospodarz sam z góry wydał, nie znaleziono żadnej; poszlaki jakiegokolwiek, któraby jaknajmniej stwierdzała domysły p. landrata o zamiarze połączenia się z powstańcami, po ścisłej bardzo rewizyi pakunków, jako też najdrobniejszych rzeczy przytrzymanych osób, nieznaleziono także. Pomimo to dziesięć osób, między nimi onych akademików, odebrawszy im wpieryw pieniądze, nożyki, scyzorki i cobądź się przedmiotów tego rodzaju, zapewne zdaniem rewororów niebezpiecznego, u nich znalazło. Około godziny 4 po południu rozpoczął się transport do Torunia. Na wóz czterokony z rozkazu pan landrata wsięść miało owych dziesięciu aresztowanych, jeden żandarm i czterech żołnierzy. Naraz pokazało się, że dwóch aresztantów niema. Wszelkie szukanie we dworze, ogrodzie itd. było daremne. Pan landrat niemało był strapiiony, w tem naraz stojącemu przed ganikiem kuzynowi gospodarza, młodemu Howieckiemu, na wóz wsięść kazał, a kiedy ten ubrany w zwykły jesienny surducik, po płaszcz pójść chciał do pokoju, wydobyty pistoletem mu zagroził, jeżeliby natychmiast rozkazu nie wypełnił. Rad nierad młodzieniec posłusznym być musiał. Dopiero po trzech godzinach podróży puszczone go na piśmienny rozkaz landrata. Szesciu żołnierzy z nabitą bronią eskortowało pieszo wóz z więźniami. Nielaskawy wiatr zmieszany naprzemian to z kurzawą, to z deszczem, dokuczał biednym, już i tak jak śledzie ściśnionym aresztantom. Podróż do Torunia trwała aż do godziny 1. w nocy. W Toruniu odprowadzono aresztantów na odwach główny, tam zziębniętym wyznaczono dwie nieschlujne izby, których sprzętem całym było łożo drewniane dla trzech służące. Że zaś więźniów ósmiu było, dwóch na ziemi noc przepędzić musiało. Nie lepiej obchodzono się z nimi nazajutrz, aż po spisaniu protokołów w nowym więzieniu cokolwiek porządniejsze mieszkania i łaskawszą usługę otrzymali. Dziś w niedzielę dwaj z nich całkiem już puszczeni zostali, nie dowiedziawszy się nawet, co było przyczyną ich przytrzymania. Inni dotychczas chwili wyjścia oczekują. D. P.

Brodnica, 13 Lutego. — Dzisiejszy tygodnik powiatowy zawiera ogłoszenie landrata, wedle którego dzierżawca dóbr rycerskich Czekanowa, Dyonizyusz Gołkowski, podejrzany jest o zbrodnię stanu. Tenże ratował się ucieczką przed aresztowaniem i z powodu tego wydano za nim listy gończe.

W tę środę, pisze B. - u. H. - Ztg., schwyceno tu człowieka, który sam się przedstawił za emisaryusza londyńskiego komitetu centralnego. Przy nim znaleziono okólnik z tem nadmienieniem, że rewolucya w oznaczonym dniu we wszystkich częściach Polski wybuchnie. »Toby już było coś,« dodaje korespondent tutejszy do pomienionej ga-

zety, »gdybyśmy tu nie mieli naszych odrębnych myśli o takich emisaryuszach«. Aż dopóki nam bowiem nie udowodnią, że w rzeczy samej przynoszą polecenia z Londynu lub skąd inąd, mamy wielką przyczynę uważania ich albo za oszustów, albo też za szpiegów.

Brodnica, 16 Lutego. — Uwadze zacnego cechu frabrykantów wiadomości o jakoby zamierzonym powstaniu w Prusiech zachodnich polecamy następujący telegram organu rządu rosyjskiego, Siewiernej Poczty petersburskiej, powtórzony z urzędu po rosyjsku i po polsku w ostatnim numerze Kur. Wil., z d. 12 Lutego czyli 31 Stycznia wedle starego kalendarza, a w którym już nie mowa o łapaniu jakichś emisaryuszów, o odkryciu jakichś dubeltówek lub rupieci wojskowych nabytych na tandecie, ale.... ale otóż telegram:

Warszawa, 27 Stycznia, (8 Lutego). — Dnia 24 Stycznia (5 Lutego) w bliskości Strasburga (Brodnicy, w Prusiech zachodnich) bandy powstańców z kilkuset ludzi złożone, napadły na 4 rotę i półszwadronu wojsk pruskich: zabito żołnierzy 7, powstańców zaś wielką liczbę.

Niedość więc kłamstwa rosyjskiego rządu o wypadkach i sprawach w obrębie krajów polskich pod berłem rosyjskiem, trzebaż jeszcze by w żywe oczy kłamano wypadek jakoby zaszyły w Prusiech zachodnich z wojskiem pruskim, któryby trzech godzin nie został w ukryciu, a o którym nawet korespondencye do Ostsee Ztg. nic niewiedzą!! A jednak słyszą one jak trawa rośnie, opowiadają np. że 12 Lutego w Ryńsku aresztowano 8 młodych ludzi, uzbrojonych w rewolwery i sztylety i opatrzonych w dużo pieniędzy! Otóż wprawdzie młodzieńców tych, spędzających zapusty w domu gościnnego gospodarza, aresztowano, jak aresztują mnóstwo osób w powiecie brodnickim, ale nie znaleziono przy nich ani rewolwerów, ani sztyletów, ani duzo pieniędzy, bo tyle tylko ile było potrzeba na powrót do miejsca zwykłego ich pobytu. Nic a nic zgoła mogącego ich kompromitować w obec władz pruskich, przy nich nieznaleziono.

Tylża, 13 Lutego. — Piszą do Kreuz-Ztg: Wysłano dziś ztąd jeszcze 6 dragonów do Szyleń, gdzie doszła wiadomość, że Rosyanie prą ku granicy pruskiej oddział 600 powstańców, zapewne tych samych, którzy operowali w okolicy Gielgudyszek, na trakcie tylżokowieńskim.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 17. Lutego. — Gazeta wrocławska donosi, że równocześnie z odezwą generała Korfa wyszła odezwa od naczelnika miasta, która ostrzega Warszawian, ażeby nie dali się uwieźdź prowokacyom rosyjskim, bo każde niewczesne poruszenie mogłoby poprowadzić do łupiestw, pożog i rzezi bezbronych. Skoro nadejdzie czas, wtenczas on w moc nadanej sobie władzy, uwiadomi o tem mieszkańców. Wzywa także młodzież, aby nieprzerwywała nauk, gdyż na obrońcach na prowincyi nie zbywa, tylko brak broni.

Warszawa, 15. Lutego wieczór. — Tak tedy przeminął spokojnie ów dzień, na który od tygodnia zapowiadano wybuch powstania w Warszawie, straszono rzezią i rabunkiem, szepowano do ucha półurzędowe przestrogi i nieopuszczania mieszkania, słowem wszelkimi sposobami siano niepokój w mieszkańców. Gdzie źródła tego wszystkiego szukać, trudno odgadnąć, ale to pewna, że rząd przez swe postępowanie nie mało się do zaniepokojenia umysłów przyczynił.

Wczoraj wszystkie familie prawosławne z rozkazu władzy przeniosły się do cytadeli na mieszkanie, generałowie rosyjscy publicznie się przyznawali, że w razie krwawego starcia, za rabunek żołdactwa nie odpowiadają, dodajmy do tego w świeżej pamięci będące przykłady Tomaszowa, Węgrowa i Suchedniowa, a łatwo wytłómaczymy sobie stan duszy ludności warszawskiej. Od godziny 11 w południe nader gęste patrole kawalerji, z dobytymi pałaszami, piechoty i nawet artylerji przebiegały ulice, przed zamkiem pełno wojska, adjutanci i ordynanse w galopie roznosili rozkazy i składali raporta. Co te wszystkie wojenne przygotowania miały znaczyć, pojąć niemożemy, bo spokojność publiczna nigdzie zakłóconą nie została, z wyjątkiem na Nalewkach, gdzie jakiś pijany kozak okrzykiem: »zamykać sklepy« przeważnie izraelską ludność tej ulicy dość mocno zaalarmował. Pomiędzy godziną pierwszą i czwartą niezwykle liczne tłumy ciekawych i spacerujących zaległy Krakowskie Przedmieście i Nowy Świat, jakby dla pokazania, że się rozstawione siły zbrojnej nie boją. Podziwienia to godny ten lud warszawski! Im bliżej niebezpieczeństwa, tem większy spokój, tem wybitniejszy wyraz odwagi na twarzy.

Z teatru działań wojennych mało od kilku dni mamy dokładnych wiadomości. Do dwóch obozów powstańców na południu Królestwa w Słupi i w Ojcowie, przybył nowy, uformowany nad Pilicą w Studzianie pod dowództwem byłego oficera wojsk polskich. W lubelskim zebrał się dość znaczny oddział partyzancki w Łączynie. Że powstanie nie jest przytłumione zupełnie w Płockiem i w Kujawach, dowodzi eskorta wojskowa dana pociągowi kolei żelaznej, który odwoził majora Rauch do granicy pruskiej w ostatnią sobotę.

Przywieziono do cytadeli i oddano w ręce komisji śledczej jednego z ciężko rannych, o którym rząd utrzymuje, iż jest Leonem Frankowskim. Sędziwego mecenasa Kajsiewicza dotąd nie wypuszczono na wolność, chociaż powód jego uwięzienia jako bezzasadny już wyświecono. Był on następujący: przy ujętym w niewolę powstańcu znaleziono list, w którym jakiś obywatel ziemski, Niemiec, odmawia składki narodowej, z przyczyny, iż takową już wniósł na ręce mecenasu Kajsiewicza, na co kwit pocztowy załącza. Z książki kasowej p. Kajsiewicza okazało się wszelako, że ów obywatel przesłał mu 30 rubli na prowadzenie procesu, kwitu zaś pocztowego użył, aby się ze składki wymówić. Tymczasem rzeczony autor listu wyjechał do Prus i nie może być badany, p. K. za jego niesumienność pozbawion wolności. Rozpisałem się nad tem dla tego tak obszernie, aby wam dać dowód, z jaką lekkomyślnością bezpieczeństwo osobiste każdego mieszkańca Warszawy może być naruszone.

Przybył do Warszawy słynny autor Koliszczyzny pan Michał Gra-

bowski, przeznaczony, jak mówią, objąć dyrektorstwo wydziału oświecenia publicznego w komisji wychowania, po panu J. Korzeniowskim, który chorobą i wiekiem zmuszony, podał się do dymisji.

Na następcę generała Ramzaya w głównym dowództwie armii rosyjskiej konsystującej w Królestwie, przeznaczony jest podobno jen. Panutyn, znany z dawniejszego już pobytu u nas. Dz. Pow.

— Czas krakowski w tych słowach zbiera wiadomości o wypadkach na polu walki, które mu jest najbliższe:

Według wiadomości z różnych pól walki w Kongresówce powstanie utrzymuje się jeszcze we wszystkich województwach i w części Litwy a wzrasta w niektórych okolicach, ożywia się tam gdzie go przemoc wojska stłumiła. Doniesienia odebrane przez nas dzisiaj z różnych pól walki są świeże i dość szczegółowe. Przedstawimy je kolejno.

Z najbliższego nas placu boju, w olkuskim i części miechowskiego, to tylko możemy donieść, iż wojska moskiewskie, które chciały jak wiadomo atakować stanowiska powstańców w okolicach Ojcowa, odparte w swych przednich strażach przed Skałą i w Iwanowicach, cofnęły się do Słomnik, a następnie cofnęły się pospiesznie do Miechowa. Wielkie między nimi widać było zniechęcenie, a oddział który doszedł do Iwanowic i tamże zrabował dwór, szybkim tylko i bezładnym nieco odwrotowi winien swoje ocalenie. Wielka także objawiła się w tem wojsku niesubordynacja; majora uczciwszego od innych który niechciał zezwalać na rabunek w Iwanowicach, żołnierze nie słuchali, a postępowaniem swoim i krzywdzeniem włóścian oburzyli ich także. W tej chwili otrzymujemy wiadomość, iż siły moskiewskie w Miechowie wzmocnione parą rotami piechoty, dwoma szwadronami dragonów i dwoma działami, nadeszły jak się zdaje z Kielc, wyruszyły powtórnie z Miechowa, gdzie przednia straż dzisiaj (16. t. m.) o 6 godz. wieczór stanęła bez żadnego starcia z powstańcami, gdyż posterunki ich nie dochodziły do tej drogi i stały jak dawniej na wysokości Iwanowic, równoległe do szosy. Wprzód jeszcze, bo wczoraj, inny oddział rosyjski posunął się od Miechowa do Wolbromu, do którego stanowiska powstańców nie dochodziły i miasteczko to bezbronnie rabował. Powstańcy w olkuskim zajmują wszystkie dawne stanowiska, siły ich wzrosły w dniach ostatnich. Starcie zdaje się bliskim. Urzędnicy rosyjscy z Michałowic ujechali za zbliżeniem się wojsk moskiewskich obawiając się mordu. Inny oddział moskiewski od kolei żelaznej warszawsko-wiedeńskiej ciągnący, ukazał się w Żarkach, w olkuskim.

Według dokładnych doniesień z sandomierskiego z obozu naczelnika powstańców Langiewicza w górach Świętokrzyskich, oddział wojsk rosyjskich z piechoty, jazdy i dwóch dział złożony a podobno z Kielc posłany, zaatakował 11. Lutego rano stanowiska powstańców pod klasztorem Świętokrzyskim, rozpoczynając ogień karabinowy i kartaczowy. Oddział powstańców w pół góry klasztornej, przy kapliczkach stojący, cofnął się do klasztoru, gdzie z resztą się połączył, a żołnierze zamordowali dwóch sztylwachów pilnujących 8 osób uwieczonych przez powstańców bo podejrzanym o szpiegostwo i zdradę, a zarazem zamordowali i tych ośmiu więźniów, między nimi owego porucznika Moreau, który jeszcze przez władzę powstańczą nie został skazany i znajdował się właśnie pod śledztwem. Lecz gdy Rosyanie posunęli się pod klasztor, przyjęci zostali z za murów cełnym ogniem przez powstańców, którzy położyli blisko stu Rosyan trupem tak iż piechota rosyjska cofnęła się w nieładzie do swej rezerwy zostawionej z działami u stóp góry. Równocześnie inny oddział powstańców zaczajony w lesie poniżej klasztoru, przepuściwszy sotnią kozaków na 30 kroków przywitał ją tak celnymi strzałami z dubeltówek, iż 42 kozaków spadło z koni zabitych lub ciężko ranionych, poczem cały oddział rosyjski cofnął się w tył w największym nieładzie ku Wąchockowi. Gdy jednak nad wieczorem nadeszły wiadomości, iż drugi silniejszy oddział rosyjski, który z Radomia wyruszył, łączy się właśnie niedaleko Wąchocka z rozbitym oddziałem od Świętego Krzyża odpartym, a tak z Kielc nadeciągają posiłki, wówczas naczelnik powstańców Langiewicz niechcąc przyjmować stanowczej rozprawy i narażać się na obleżenie w klasztorze na Świętokrzyskiej górze, cofnął się w nocy z 11. na 12. t. m. głębiej w lasy a księża także opuścili klasztor obawiając się mordów rosyjskich. Wojsko rosyjskie w znacznej sile podeszło się z działami 12. Lutego pod opuszczony klasztor i obawiając się od razu wejść, bombardowało go z dział. Następnie zabralo podobno dwie dębowe i zepsute armatki pozostawione przez powstańców i ruszyło z góry Świętokrzyskiej, lecz nie mamy dotąd wiadomości w którą stronę ztamtąd się udało. Dotąd wiadomości z placu walki w górach Świętokrzyskich są zupełnie pewne. Głucha wieść i niepewna głosi, że oddział wojsk rosyjskich poszedł ku Staszowu, gdzie był inny oddział powstańców.

W Lubelskiem główny oddział powstańców stoi w okolicach Dubienki, wiadomości zaś ostatnie nadeszły przez Lwów, donoszą, iż powstańcy w południowej części Lubelskiego, wzmocniwszy swe siły, zajęli w nocy z 13 na 14 Tarnogród, rozbiwszy 200 kozaków tam będących, z których 34 położyli trupem, gdy reszta cofnęła się ku Zamościowi. Inny oddział powstańców zajął Hrubieszów bez oporu, gdyż Rosyanie cofnęli się.

W Podlaskiem po przejściu głównych oddziałów powstańczych na Litwę, pozostały tylko jak się zdaje drobniejsze w bagnistych okolicach rzeki Liwca, i nie mamy z tamtej okolicy żadnych dziś świeżych doniesień.

W tej chwili przy zamknięciu dziennika, dowiadujemy się, że wszystko wojsko rosyjskie w Miechowie będące, zamierza atakować Ojców i oddział w Michałowicach jest jedną z jego awangard. Późnym wieczorem wyszedł ztąd dziś silny oddział wojsk austriackich, dla obsadzenia granicy i strzeżenia neutralności i zapewne przepuszczać będzie ludność chroniącą się. Cz.

Z nad granicy Królestwa, 14. Lutego. — Dnia 5. b. m. wyruszył z Kalisza znaczny oddział wojska rosyjskiego pod dowództwem jen.

Brunera, wzięwszy ze sobą cztery działa, w okolicę Sieradza, gdzie powstańcy ukazać się mieli, lecz trzeciego dnia ztamtąd powrócił. między nimi a powstańcami nie przyszło do rozprawy, z tej prostej przyczyny, że w okolicy rzeczonych powstańców nie zastał. Aby jednak nie wydawało się, że Rosyanie z wyprawy tej bez najmniejszych laurów wrócili, schwytali po drodze kilku ludzi, którzy o powstańców może nawet nie otarli się, uznali ich doraźnie za buntowczyków, może dla tego, że im z oczu źle patrzyło, i naszturchawszy się ich wedle zwyczaju swego i nabiwszy, przyprowadzili do Kalisza jako jeńców wojennych. Tak więc mogą teraz, wskazując na tych biednych, w ich ręce popadłych ludzi, zwycięstwo swe nad powstańcami odniesione otrębywać. Dz. P. wsz. umieści niezawodnie wiadomość o zwycięstwie tem między najwiarogodniejszymi wiadomościami, nadesłanemi z teatru wojny; a tą razą nie rozminie się bynajmniej z prawdą, jeżeli doniesie, że ze strony Rosyan nie poległ ani jeden. Dnia 11. t. m. o godzinie 5 z rana było w Kaliszu wojsko rosyjskie w nadzwyczajnym ruchu, jak gdyby wymaszerować miało lub do obrony się sposobilo, będąc przez nieprzyjaciela zagrożonem. Kaliszanie, zamknięci w swych mieszkaniach, gdyż o tej godzinie niewolno nikomu bez latarki wychodzić na ulicę, nie wiedząc, coby zająć mogło, spędzili kilka godzin, jedni w obawie, drudzy w nadziei tego, co nastąpić może. Później dopiero dowiedzieli się o istotnej przyczynie tego tłumnego i zbrojnego wystąpienia Rosyan: oto garstkę młodych ludzi, skazanych w sądy, wyprowadzono z więzień, w których ich dotąd trzymano, i wysłano pod silną eskortą do Warszawy. Rosyanie obrali ku temu porę nocną i wystąpili prawie wszyscy pod bnią, z obawy, aby garstka ta nie stawiała im oporu lub aby jej nie oddito.

Wojsko pruskie napływa ku granicy Królestwa Polskiego w coraz większej liczbie i coraz ściślejsze kordony nad nią wyciąga. D. P.

Z nad granicy królestwa polskiego, 16 Lutego. — W dniu 12 b. m. szczupła garstka powstańców składająca się z czoła młodzieży polskiej została otoczona pod Złoczewem w powiecie wielunińskim przez dziesięćkroć liczniejszego nieprzyjaciela. Mimo tego bój a raczej trwał dość długo, dowódca oddziału Makary Drokomirecki b. student uniw. i szkoły wojskowej przebiegał nieustannie pole walki czynem i słowem dodając otuchy, aż rażony dwiema kulami legł śmiercią bohatera. Dziesięćkrotna garstka z rozpaczą rzuciła się na pijaną dzicz, przebiła jej szeregi i zdołała ująć pogoni. D. P.

— Dziennik powszechny z d. 14 Lutego zamieszcza urzędowe obwieszczenia, jak następuje:

Wyrokiem sądu wojennego w Piotrkowie, następujące osoby skazane zostały na karę śmierci przez rozstrzelanie: Tomasz Krzysiński oficyalista przywatny, Jan Szyndler, Bolesław Zaborski, Władysław Makaj, Michał Gintowt, Mikołaj Bojankiewicz — i mieszczanin Jakób Zagwoźdzanin.

Krzysiński za to, że w d. 21 Stycznia r. b., przywoławszy do siebie wyżej wymienionych i zaopatrzwszy ich w broń palną, udał się wraz z nimi na punkt przez komitet rewolucyjny oznaczony, w celu przyjęcia udziału w rokoszu przeciwko rządowi, skutkiem jednakże pochycenia go w drodze nie dokonał zamiaru, — zaś Szyndler, Zaborski, Makaj, Gintowt, Bojankiewicz i Zagwoźdzanin za to, że posłuszni Krzysińskiemu zgodzili się na przyjęcie udziału w nieporządkach.

J. C. W. wielki książę namiestnik królestwa mając sobie wyrok takowy przedstawionym do zatwierdzenia, raczył go złagodzić, — przez skazanie Krzysińskiego na pozbawienie wszelkich praw stanu i zesłanie do ciężkich robót w kopalniach na 20 lat, pozostałych zaś Szyndlera, Zaborskiego, Makaja, Gintowta, Bojankiewicza i Zagwoźdzanina, na oddanie do wojska w oddalone korpusy cesarstwa, przez inspektorski departement ministerium wojny wskazać się mające, — z pozbawieniem pięciu pierwszych szlachectwa.

J. C. W. wielki książę namiestnik królestwa, raczył wydać pod d. 2 (14) Lutego r. b. następujący rozkaz dzienny, do wojsk w królestwie polskim konsystujących:

Polecam wszystkim naczelnikom oddziałów wojskowych, aby surowo przestrzegali postępowania wojskowych niższych stopni i utrzymywali w wojskach najściślejszą karność; ktokolwiek zaś okaże się winnym rabunku, albo względem mieszkańców nie biorących udziału w buncie dopuści się czynów gwałtownych, postępować z winnymi według całej surowości praw kryminalnych wojenno polowych.

— Naczelnik wojenny warszawskiego oddziału. Dla większego zapewnienia spokojności i bezpieczeństwa w m. Warszawie i dla zapobieżenia zgubnym następstwom mogącym wyniknąć z jakichbądź pokuszeń osób źle myślących, usiłujących szczególnie trwożyć mieszkańców, J.C. Wysokość namiestnik w Królestwie rozkazać raczył przedsięwziąć środki następujące:

1) Zakaz posiadania broni tak palnej jak i siecznej oraz prochu i narzędzi wojennych, bez szczególnych na to pozwoleń, ponawia się jak najsurowiej; wszystkie osoby mające u siebie takowe przedmioty bez szczególnego na to zezwolenia, obowiązane są oddać je do miejscowego zarządu cyrkulowego za kwitem, nie później jak po upływie 48 godzin od czasu ogłoszenia niniejszego rozkazu, to jest do 19 Lutego.

Osoby, które dobrowolnie przyniosą broń, proch albo narzędzia wojenne w tym terminie, nie będą pociągane do odpowiedzialności. Przeciwnie zaś te, u których po upływie wspomnianego terminu znaleziona zostanie przy rewizji lub w innym razie broń, proch albo narzędzia wojenne, oddawane będą bezwzględnie pod doraźny sąd wojenny polowy i ze względu na trwające w Królestwie zbrojne działania buntownicze, ulegną karom oznaczonym za udział w buncie (Art. 261 i 262 kodeksu kar.)

2) Winni rozszerzania lub przechowywania jakichbądź rewolucyjnych plakatów albo odezw, będą przez doraźny sąd wojenny karani takimże sposobem podług całej surowości praw, za udział w buncie.

3) Wychodzenie na ulicę po godzinie 10ej w wieczór, bez szczegól-

